

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 13. De bonis temporalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

desset per acquisitionem, aut lucrum temporale: hujus igitur intuitu quasi per me impediti, vel extincti non teneor ad ullam restitutionem. Valdè conveniens tamen est, ejusmodi cooperatorem, ad aliquam satisfactionem astringere arbitrio boni viri, quemadmodum *Soro dicit loc. cit. V. Suarez. IV. de Relig. l. 3. c. 3. num. 18. Roderic. III. q. 14. art. 4. Silv. V. Restitutio III. num. 2.*

§. XIII.

*De bonis temporalibus Religiosorum,
& iure Successionis.*

I. PAupertatis professionem non obstat dominio, & proprietati bonorum temporalium, quoad Communitatem, Ordinem, Religionem, Monasteria, Collegia, & Domos notius est, quàm ut probatione egeat. *Iess. c. 4. dub. 5. Tann. III. D. 4. q. 1. n. 39.* Quin etiam cum expertes illius essent Mendicantium Ordines, indeque penuriã magnisq; incommodis premerentur à *Conc. Tr. Sess. 25. c. 3.* indulguntur omnibus est (exceptis Capuccinis, & qui de observantiã nominantur) ut immobilia bona in communi possidere queant. Adde, quod auctoritate Summi Pontificis fieri potest, ut privatæ personæ nuncupatis Votis Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, per quæ verè Religiosi efficiantur, bonorum suorum dominium, absque usu tamen, & administratione saltem ad tempus retineant, ut cum *Suario IV. de Relig. l. 4. c. 4. demonstrat Roder. To. 1. q. 1. art. 4. Valent. Tom. III. D. 10. pun. 3. q. 4.* Quod si lubet prima Ecclesiæ tempora inspicere, inveniemus primos

illos & celeberrimos Anachoretas, Paulum, Antonium, Hilarionem, Maccharios, & similes ita religiosam vitam egisse, ut non abdicarent dominium, & proprietatem earum rerum, quibus utebantur quotidie, quamvis parvæ, & pauca essent. Unde colligimus gradus, scilicet in paupertate secundum magis, & minus, ut hodieq; in tanta Religionum varietate cernimus.

Roder. III. q. 29. art. 3. & 4. Valent. Tom. III. Disp. 5. q. 10. p. 1. Suar. III. de Rel. c. 7. asser. 1.

II. Equè certum est, omnes Professos omni dominio, ac proprietate per Votum Paupertatis privari, ut supra §. 5. explicavimus. Restat modò videndum, ad quos earum rerum, quas ipsi relinquunt, dominium perveniat. Jure gentium tam sacro, quàm profano constitutum, ipsoq; usu comprobatum est, ejus, qui professionem facit, bona omnia, de quibus ante non disposuit, ad Monasterium, cui incorporatur, modò domini capax sit, transire. *c. quia ingredientibus 7. 19. q. 3. c. non dicatis. 12. q. 1. Monach. de statu Monach. Con. Tr. Sess. 25. c. 2. Nov. 5. quæ est de Monachis. c. 5. Auth. ingressi C. de Sacrosan. Eccl. & Novell. 123. c. 38.* Estque hoc valdè consentaneum rationi, 1. quia consilium Christi est, dare Pauperibus inter quos meritò præferuntur Religiosi. 2. ut augeatur substantia Monasterii, in quo victurus est recens professus: æquum præterea, ut conferat quasi stipem. Denique qui seipsum tradit, cur non etiam bona sua, quæ si cognatis relinqueret, forsitan non benè impenderent.

DIXI omnia bona. Cum enim triplex peculium sit 1. Earum rerum, quarum domini sumus. 2. Earum, in quibus usumfructum habemus, vel admi-

Ff 2 nistrat,

nistracionem. 3. earum, quæ continentur mobilibus, & immobilibus, nihil horum excipitur, quin Monasterio accrescat. Nec feuda excipienda sunt, nec iura, actiones, & similia, quæ bonorum nuncupatione comprehenduntur. Feuda intellige franca, & libera ab obsequio, quod commodè à Religiosis ipsis, vel per extraneum præstari queat. Idem dicendum de bonis gravatis, cuiusmodi est Fideicommissum tibi relictum cum onere, ut si absque liberis decedas, fratri, vel alicui alteri tradas. *c. 8. in presentia de probationib. Novella 123 c. 37. Roderic. Par. 2. pag. 216. Tuschus. V. Monasterium Conclus. 344. Less. l. 2. c. 4. Dub. 5. Barb. inc. in presentia de prob.*

III. Ex hoc successionis iure, quod à morte morali illius, qui proficitur, Monasterium adipiscitur, omnium futurorum sequela manet, ita ut quicquid Monacho, vel Religioso quacunq̄ue via, ac modo si ve per industriam, si ve hæreditatem acquiritur, id totum Monasterio accrescat, ut supra diximus, & pluribus explicat *Navarrius in Comm. 2. de Regular. nu. 31.* addens præterea servo æquiparari, ita ut omnia iura de servis loquentia, quoad acquisitionem, & amissionem rei pecuniariæ locum habeant in Regularibus secundum *Innoc. inc. Cum olim. de privi.* Denique, iura disponentia de filiis familias etiam in Monachis locum habere, ac proinde acquirere monasterio, quam vis de mandato alterius stipuletur. *V. Azor. l. 1. l. 12. c. 10. Sanch. l. 7. Mor. c. 12 n. 53. Roderic. Tom. 11. Q. 126. art. 1. & sequentib. Less. c. 41. D. 11.*

IV. Si quis ad professionem faciendam ab Abbate per fraudem inductus est, ut

illius ad se bona trahat; non accrescent Monasterio, sed ad hæredes ab incestato pervenient *c. Constituit 20. Q. 3.* ubi dicitur, Qui illecti comam deposuerunt, in eo, quod cæperunt, perseverare cogantur: res verò eorum hæredibus reddantur. Circa quem textum *Barb.* notat tria requiri, ut locum habeat. *Primum est*, ut dolus causam ingressui dederit, ita ut eo sublato ingressus non sequeretur. *Secundò* ut decipiens intuitu bonorum acquirendorum egerit, non verò familiaritatis causa, aut aliarum dotium, quas notarat in ingressu. *Tertiò* ut ab ipso Abbate deceptus fuerit. Notat insuper & *Barb. & Navar.* professionem errore, aut dolo factam non esse irritam, modò talis fraus sit, quæ non tollat omnem consensum illius, qui decipitur, *Az. l. cir.*

V. Si liberi super sint, & ante professionem pater non fecit dispositionem, licet illi post professionem bona sua liberis distribuere, idque indulto Iuris, vi cuius quasi administrator agit. Eidem tamen testari prohibitum est, eò quod testamenti confectio magis apertam dominii speciem habeat, ut *Nav. loquitur Com. 2. de Regular. n. 45. Less. c. 41. D. 8. Suarez 111 de Relig. l. 8. c. 16.* Neque obstat, quòd Iuris Civilis ea Constitutio sit, quia illam, & alias multas Ius Canonicum ratas habet. Insuper Decreto inserta est *c. Si qua mulier 19. Q. 3.* Idem dicendum, si nepotes, aut pronepotes habeat, siquidem hi quoque filiorum nomine veniunt. Imò de illegitimis quoque, ubi à successione non excluduntur. *Az. l. cir. c. 6.* Addit *Barb.* ex paritate rationis extendi etiam ad ascendentes, illisque deberi legitimam suam, teste *Molina, & aliis multis.* Vnde infert,

si Mo-

fructus ex Patris, aut alterius iure sanguinis sibi obveniente bona acquirat monasterio, & moriatur, in vivis relicta avia, huic legitimam deberi: monasterium vero tantum in tertia parte succedere. Longè alia ratio bonorum est, quæ Religiosus post professionem suam industriâ, & ingenio proprio comparavit. De his enim nihil ad extraneos pertinet, sed ad Monasterium iuxta doctrinam sup. n. 2. traditam.

VI. Si Professus testamentum fecit ante Ordinis ingressum, nullâ Monasterij habita ratione cui tamen se suaque omnia ingrediens explicite dedicavit, per professionem secutam rumpitur, quia, ut suppono, capax est successione quasi agnatione posthumi, quod non fiet tamen, si vel unus denarius in testamento relinquatur monasterio, quemadmodum *Abb. Cynus, Odofr. & alii observant.* Excipe, Nisi quo tempore testamentum fecit, nihil dum de ingressu Ordinis cogitabat. *Co. varr. in c. 2. de testam. Roderic. To. III. p. 16. arr. 2. l. l. Clarus eod. tit. Q. 28. Barb. in c. si qua mulier. 19. Q. 3.*

VII. De usufructu quaestio est, quem pater monasterium ingressus habuit in adventitiis filiorum bonis. Aliqui extinguunt per professionem, & relinquunt filiis putant: alii vero totum Monasterio accrescere, & manere, donec pater obeat. Hanc opinionem *Barbosa* praefert citatis multis DD. quibus etiam subscribit *Lesius c. 47. D. 10. n. 83.* eò quod omnia bona professi Monasterio accrescant, & de Usufructu in iure non excipiatur. Idem dicendum, si Religiosus ante professionem testamentum fecit, & instituit hæredes non necessarios, sed fratres, & cognatos. Bonis enim

fruetur Monasterium toto tempore, quo vixerit professus, quo mortuo tandem hæredes capient. *Navar. Comm. 11. de Regularibus c. 38. Sanchez l. 7. Mor. c. 13. à num. 47. Roderic. To. III. p. 16. ar. 4. Azor. III. l. 1. c. 27. §. Quid verò.*

VIII. Quando Monasterium non est capax successione, nec aliter dispositum est ante professionem, bona professi ad hæredes necessarios deveniunt, non secus, ac si naturali morte obiisset. Alioquin bona frerent ad espota, vel dominium illorum maneret suspensum, quod tam à legibus, quàm ratione alienum est. *Clem. Exivi. de verb. sign. Less. c. 41. D. 10. c. fin.*

IX. Cuius professus ante ingressum Ordinis civilem obligationem contraxit, estque obnoxius Stichis, qui actionem instituere cogit, potestne in personam Cuij formam concipere. R. cum distinctione. Si non est satisfaciendum ex bonis, quæ Monasterio accesserunt, contra personam agendum est, quia obligationes civiles, & debita per professionem non extinguuntur. Si autem ex bonis Monasterio illatis satisfieri debet, actio contra Monasterium instituetur, quod ex acceptis præstabit, quæ per Iudicem definita erunt. Idem in delictis fiet, quæ ante susceptionem fraudulentam habitus commissa sunt: ut nimirum de illis apud laicum Iudicem conveniri queant. *Roder. II. Q. 2. arr. 3.*

X. Superest Dubium, An valeat Statutum, ne Religio succedat in bonis suorum professorum? Ex tribus opinionibus à Sanchez explicatis vera haud dubiè est eorum, qui dicunt, eiusmodi Statutum à Magistratu laico formatum irritum, &

inane esse, quia leges, & statuta civilia etiam in favorem ecclesiasticarum personarum facta nullam vim habent, quamdiu ab Ecclesia non approbantur. Neque obstat, quod privilegium succedendi in bona professorum Imperatores concesserint, quasi ab iisdem tolli queat: Nā semel acceptata ab Ecclesia non admittunt retraham. Adde, quod Univerſus orbis terrarum à quo potestatem suam Imperator accepit, in prædictam immunitatem conſenſit, ut *Bellarmin. notat l. de Cler. c. 28.*

Huc pertinet etiam illa quæſtio. An non per generalem aliquam legem pro omnibus latam à Magistratu civili, etiam Clerici, & Religioſi aliquo ſuo commo-
privari queant? R. poſſe. Exemplum eſto, ſi minuereſur legitima filiorum, ut quæ nūc eſt dimidia pars, deinceps tertia ſit, tã clerici. quam religioſi paterentur damnum aliquod. Similiter ſi lex aliqua ſtatuereſur in ſucceſſione ſœminis præferendos eſſe mares, eæ, quæ moniales eſſe & ſunt, non minus illâ ligarentur cum aliquo incommodo ſuo, quàm ſæculares. *Menoch. Conſil. 169. Zechus de rep. eccleſ. tit. de Regul c. 3. Sanchez l. 7 c. 12. n. 18. Molina l. 2 de primogen. n. 81. & 82. Roderico. to. 11. p. 77. ar. 3.*

XIII. §.

De Privilegiis Regularium.

Copia, & varietas privilegiorum, quibus Deo ſanctæ perſonæ ornate auctæque ſunt, tot dubiis, & difficultatibus onerata & implicata eſt, ut difficile ſit ordinem, & exitum reperire. Seligemus tamen, quæ magis nota, uſilia, ne-

ceſſaria videntur. Igitur.

1. Repetendum animo eſt quod *Tit. 1. §. 5.* diximus, quæ Clericis in iure, vel Canonico, vel Civili, ſive ad negotia, ſive ad iudicia ſpectent, omnia Regularibus, ac Religioſis competere, nomine Clerici tam latè ſumpto, ait Novitios quoque imò etiam Moniales, comprehendat. Unde conſequitur velut Corollarium. 1. Religioſum quemcunq̄ propter debitum civile, nec capi, nec incarcerari poſſe à Iudice ſæculari: niſi fortè animo defraudandi Creditores Monasterium ingreſſus eſſet. Tunc enim nondum profeſſus coram ſæculari iudice conveniri poſſet. Quod ſi monasterium ſciens, & volens ad profeſſionem receperit, culpâ, & debitum in ſe derivavit. *c. Odoardus de ſolutionib. 2.* Qui exempti ſunt, ne quidem coram episcopo conveniri poſſunt, ſi lus commune ſpectes. Aliàs in *Concil. Trident.* excipiuntur ſex Caſus. *Primus* reperitur in *Seſſ. 6. c. 3. & Seſſ. 25 c. 14.* ubi facultatem dat episcopis puniendi Religioſos extra Monasterium degentes ſi deliquerint, etiam in aliqua domo, ad erectionem monasterii deſtinata, ubi non vivitur conventualiter. *Secundus* in *Seſſ. 25 c. 14.* Si episcopo inſtante Superior religioſum intra præfixum tempus non puniat, de quæ eo episcopum certioſem faciat. *Tertius*, ſi crimen enorme ſit, & pœna depoliſionis dignum, de quo *Navar. Conſil. 6. de ſo. compet. Zerola Par. 2 V. Regulares. Quartus*, ſi monachus delinquendo violet auctoritatem episcopi impediendo iurisdictionem, aut diſpoſitionem, V. g. ſi maritum uxore invita in Monasterium receptum episcopo inſtante nolit reddere; coercere illum, & compellere pœnis ad obedi-